

Buday-Malik Adrienn**Élethosszig tartó tanulás és kereslet-vezérelt képzési programok - szakképzés az Egyesült Királyságban**

Az értékteremtő és hatékony szakképzés szoros kapcsolatban van a gazdasági növekedéssel, a versenyképességgel. A szerző összefoglalja a szakképzés történetét az Egyesült Királyságban.

A világszínvonalú tudás a brit képzési politika fő prioritása. Ismerteti az angol Tudás Stratégia fő elemeit, a brit képzési rendszer sajátosságait. Bemutatja a szakképzés fajtáit, a munkanélküliek tovább-, és átképzési lehetőségeit. Vázolja a szakképzés rugalmas és komplementer rendszerének modelljét, áttekinti az Egyesült Királyság oktatási-képzési rendszerének intézményeit. Megállapítja, hogy a képzés-finanszírozás innovatív kezdeményezései és a képzési programok piaci igényekhez való igazítása a legfőbb intézkedései az időszaknak.

Kulcsszavak: brit képzési politika, Tudás Stratégia, élethosszig tanulás

Jel-kód: J24

Bevezetés

A szakképzés története az 1900-as évek elejére nyúlik vissza az Egyesült Királyságban, amelynek legnagyobb értéke, hogy az államtól függetlenül jöttek létre az első szakképző helyek. 1944. előtt a képzésben való részvételre ugyanakkor nem volt mindenkinek lehetősége, és térségenként eltérő feltételekkel lehetett tanulni. Az 1944-es Képzési Törvény változást hozott ebben, egységesítve az oktatási feltételeket, egy olyan három oldalú középfokú képzési rendszert határozott meg, amely a gimnáziumok, a szakmát adó szakközépiskolák és az akadémiai és gyakorlati képzés egyensúlyát megteremteni kívánó modern iskolák hármására épült.

1975-re azonban bebizonyosodott, hogy a támogatási rendszer és az oktatáspolitikai pusztán a gimnáziumok pozícióját erősíti, és annak ellenére, hogy a társadalmi osztályok közötti egyenlő esélyteremtést a rendszer egyik legnagyobb előnyeként tartották számon, éppen a szakképzésben potenciálisan résztvevő alsóbb társadalmi osztályok képviselői nem elégedettek azzal (a szakképzésben résztvevők aránya ebben az időszakban messze az egyik legalacsonyabb volt Európában). A kormányzat felismerve a szakképzés visszaszorulását, a 60-as évektől kísérletezett egy hatékonyabb iskolarendszer kialakításán, és 1969-ben elindította az első általános, többévfolyamos középiskolákat (comprehensive schools), majd 1976-ban bevezette a Többévfolyamos Középiskolai Rendszer-t, mint a Tripartit Oktatási Rendszer alternatíváját. A többévfolyamos középiskolákba való bekerülést nem kötötték felvételi vizsgához, illetve a gimnáziumokkal szemben szakképzési modulokat is beépítettek a programokba, amelyek viszont költségesebbé tették az oktatást. Nem véletlen, hogy a hetvenes években a kormányzat megalakította a Business and Technology Education Council-t, mint a továbbtanulási kérdésekben meghatározó, a specializációt és az élethosszig tartó tanulást népszerűsítő döntéshozó testületet.

A kilencvenes években számos partner-testület jött létre, amely a minőségi szakképzést népszerűsítette és képviselte érdekeit. Ennek ellenére több, mint 160 állami gimnázium maradt meg az alapvetően kétszintű rendszerben. Jelenleg az 5-16 éves korosztály nagy többsége a többévfolyamos középiskolákban tanul, (műszaki) szakközépiskolában a tanulók mindössze 2%-a tanul. Ez a középiskola az ún. A-szintű (advanced level), az érettséginek megfelelő Általános Záróvizsgával ér véget (GCE), ami a továbbtanulás feltétele. Azok a tanulók, akik inkább gyakorlati-szakmai képzés felé orientálódnak 16 éves koruk után a különböző harmadszintű főiskolai képzésben (college-okban) azonban ezzel a vizsgával egyenértékű ún. OND vagy ONC bizonyítványt szerezhetnek, amellyel ezen a ponton is tovább indulhatnak a főiskolai és az egyetemi szintű oktatás irányába. A műszaki főiskolák duális rendszerben lehetőséget biztosítanak a gyakorlati programokra, azonban ezeket az ipar kontrollálja. A gyakorlati képzés

5 éves, több szintű, és jelenleg a brit kormányzat legfontosabb eszköze a kereslet-vezérelt képzés megvalósítására.

A szakképzés sokszínű és kívülálló számára kevésbé átlátható rendszerét 1986-óta a Szakképzettség Nemzeti Intézete (National Council for Vocational Qualifications – NCVQ) egységesebbé tette, és arra törekszik, hogy egységes követelményszinten és szabályozott minősítési rendszeren alapuljanak a szakképzési programok. Ez azért is bonyolultabb, mert viszonylag kevés az állam által indított képzési program, főként a munkaadókkal és a vizsgáztató intézményekkel való egyeztetés eredménye határozza meg a képzési normákat.

Az élethosszig tartó tanulás ma az Egyesült Királyságban nem pusztán a formális képzést kiegészítő tudás-megszerzés lehetőségét jelenti, hanem esélyt és valódi gyakorlatot a tovább- illetve átképzésre bármely korosztályról is legyen szó. Éppen ezért számos formája élő gyakorlat: teljes és részidős képzés, munkahelyi és munkahelyen kívüli szak- és továbbképzés egyaránt széles körben alkalmazott. A szakképzési rendszerre jellemző az angolszász kamarai modell meghatározó volta, ugyanakkor az állami és piaci programok komplementer módon működnek – beleértve a finanszírozás biztosítását is.

Az Egyesült Királyság 4 tagállamának²² kormányzatai 2005-2007 között meghatározták a ún. Élethosszig tartó tanulás kormányzati Stratégiájának helyi prioritásait, amelyekben belül a világszínvonalú tudás megszerzése, a szakképzési rendszer kereslet-vezérelt fejlesztése, és a képzési szektor szereplői megosztott felelőssége elvének alkalmazása kiemelten fontosak.²³

Egyesült Királyság: Világszínvonalú tudás és élethosszig tartó tanulás

Az említett stratégián belül az ún. „világszínvonalú tudás” megszerzése a brit képzési politika egyik fő prioritása, amivel a produktív munkát és innovációs képességet kívánják előmozdítani nemzeti szinten. A kreativitás, az innovatív gondolkodás és vállalkozási hajlam illetve a képzési rendszerbe való magasabb arányú bekapcsolódás serkentése az egyértelmű célok. Mindezt az általános tudás-szint, a munka világába történő korai bekapcsolás és a tanítás-tanulás színvonalának folyamatos javítása mellett kívánja elérni a kormányzat a 2006-ban felülvizsgált és 2007-ben megújított országos képzési stratégián keresztül.

Az angol Tudás Stratégia (The skills strategy for England) a kormányzat reakciója a 2006-ban publikált Leitch Jelentés-re²⁴, legfőbb célkitűzése a tudás-alapú gazdasági és társadalmi fejlődés illetve az ún. vezető Tudás Társadalommegvalósítása az OECD országok összehasonlításában. A Jelentés eredményeképpen az Egyesült Királyság Foglalkoztatási és Képzési Bizottsága, követve annak javaslatait az érintettek (különös tekintettel a munkaadókra és kamarákra) bevonásával és széleskörű társadalmi egyeztetést kezdeményezve alakította ki a jelenleg is érvényes stratégiát. A stratégia gyakorlati megvalósításának legfőbb elemei:

- a 14-19 éves korosztály számára több állami finanszírozású képzési helyet biztosítottak illetve bővítették a képzési lehetőségeket
- a korai középfokú képzésbe beépítették a munka világának megismertetését a fiatalokkal, illetve már a 14-16 éves korosztály számára is biztosították a gyakorlati képzésben való részvétel lehetőségét
- a felnőttképzés rendszerét megújították, számos kompetitív feltétel és szélesebb körű képzési program-portfólió biztosításával (különös tekintettel a szakképzésre), így az

²² Anglia, Skócia, Wales és Észak-Írország

²³ forrás: NIACE – The National Voice of Lifelong Learning – National Institute of Adult Continuing Education (Nemzeti Felnőttképzési Intézet)

²⁴ A 'Leitch Review of Skills' egy független jelentés, amelyet Lord Sandy Leitch, a Nemzeti Foglalkoztatási Panel elnöke 2004-ben alakított ki kormányzati kezdeményezésre azzal a céllal, hogy az Egyesült Királyság 2020-as innovációs, termelékenység, növekedési és társadalmi igazságossági céljait meg tudja valósítani egy kiegyensúlyozott és fejlett képzési rendszeren keresztül. Forrás: British Council és DIUS (Department of Innovation, Universities and Skills)

állami, piaci²⁵ és kamarai komplementer programok és közös finanszírozás harmonikus és versenyképes modelljét a korábbinál magasabb szinten valósítja meg az Egyesült Királyság

- a felső-középszintű végzettséggel (Level2) nem rendelkező 18 éven felettiek számára teljesen ingyenes képzési programokat biztosítanak

A brit képzési rendszer

Az Egyesült Királyságban a tankötelezettség 5 éves kortól áll fenn. A gyermekek 11 évesen kezdik meg és 16 évesen fejezik be az alsó-középfokot, tanulmányaik végén vizsgát tesznek. Ez után a tanulóknak lehetőségük van arra, hogy még két évig felső-középfokon a középiskolában (6th forms schools) vagy továbbképzést biztosító intézményekben tanuljanak (ún. FE college-okban) és speciális szakmai ismereteket szerezzenek.

Amennyiben felsőoktatásban szeretnének továbbtanulni, választhatnak az akadémiai és a szakképzés között. A képző intézmény fenntartója szerint négy iskolatípus van: *államiiskolák, alapítványi iskolák, városi technikumok és magániskolák.*

Ha a tanuló minél előbb be szeretne kapcsolódni a munka világába, továbbléphet a gyakornok-képzésbe, vagy a gyakornok-képzés nélküli alkalmazásba. A középfokú oktatás általában 18 évesen befejeződik. Ekkor letehető az "A" szintű érettségi vizsga, amely a felsőfokú képzésben való továbbtanulás feltétele.

A szakképzés fajtái az Egyesült Királyságban:

IVT – Initial Vocational Training

Kezdő Szakképzési Programok 16-19 éveseknek (55% college-okban, 37% munkahelyen, egyéb szakképzőhelyen: 8%)

CVT - Continuing Vocational Training

Azon 16-19 évesek főként munkahelyi képzése, akik már részt vettek kezdő programban.

Munkanélküliek tovább- és átképzése

A 19 éven felüli munkanélküliek tovább- és átképzési szakképzési programjai tartoznak ebbe a programcsoportba. A programok a munkapiaci esélyek javítását célozzák.

2011-ben közel 20.000 különböző szakképzési programja volt a képzőhelyeknek az Egyesült Királyságban. Átlagosan egy képzőhely több, mint 120 programot indított. A minisztérium felmérése és jelentése nyomán a képzőhelyek elkezdtek programjaik felülvizsgálatát, és a felsőfokú szakképzési programok számát jelentősen csökkentették. Csak olyan képzéseket tartanak fenn, amelyek munkapiaci kereslete biztosított, és magas szintű képzésben részesülnek a diákok. Ennek köszönhetően 2 év alatt felére csökkent a minősített programok száma.

A munkáltatók tájékozódását és a munkapiaci esélyeket is javítja a kevesebb programszám, hiszen előbbiek folyamatosan nyomon követik a változásokat, illetve a szakképzések bonyolult rendszere és gyakori változása nem kedvez az átláthatóságnak és a képzettségek megfelelő értékelésének.

A munkapiaci és ágazati igényekre épülő szakképzés megvalósítása céljával a brit kormányzat 1994-ben bevezette a Modern Gyakorlati Képzés Programját (Modern Apprenticeship), amely háromszintű gyakorlati képzést tesz lehetővé.

²⁵ Private colleges.

A gyakorlati képzés szintjei és tartalma:

Az Egyesült Királyságban a gyakorlati képzésnek nagy hagyományai vannak, az 1900-as évek elejétől már ismert a képzési forma. Angliában mintegy 526.000, Skóciában 36.000, Wales-ben közel 10.000, Észak-Írországban pedig 8.000 különböző gyakorlati képzést indítanak a képzőhelyek²⁶.

- **1 - Intermediate Level Apprenticeships/Közép-szintű Gyakorlati Képzés**

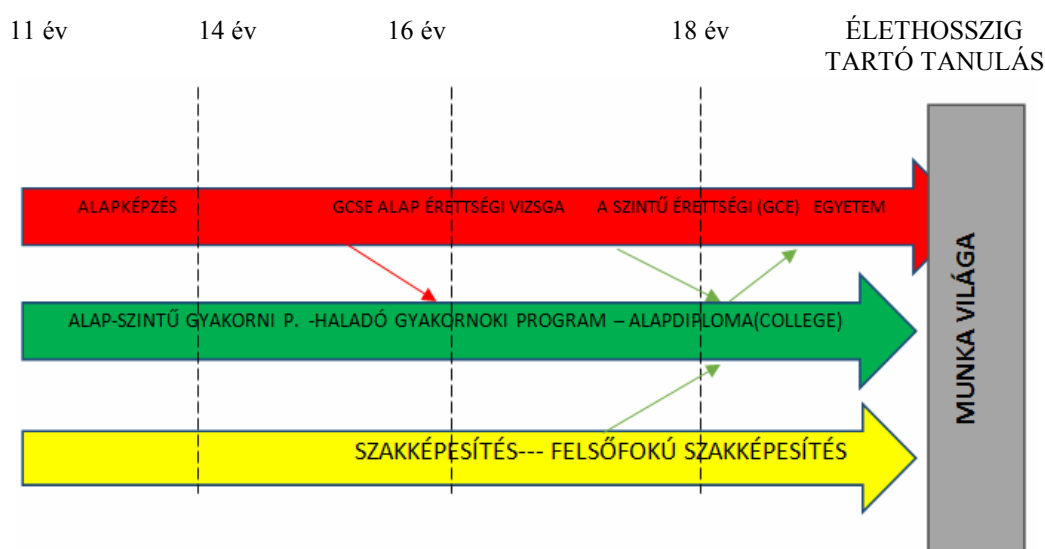
A gyakornokok főként munka-alapú képzésben részesülnek, amely 2. szintű (Level 2) Kompetencia Fejlesztést, Funkcionális Tudást és a munkavégzéshez szükséges gyakorlati tudást adhat.

- **2 - Advanced Level Apprenticeships/Haladó Gyakorlati Képzés**

A munka-alapú képzés 3. szintű Kompetencia Fejlesztési, Funkcionális Tudást és a munkavégzéshez szükséges gyakorlati képzést adó program.

- **3 - Higher Apprenticeships/Felsőfokú Gyakorlati Képzés**

A legmagasabb szintű gyakorlati képzés (4. és 5. szint), amely az Alapdiploma megszerzésével zárulhat, így nem csak az elhelyezkedést, de a továbbtanulás lehetőségét is megteremtve.



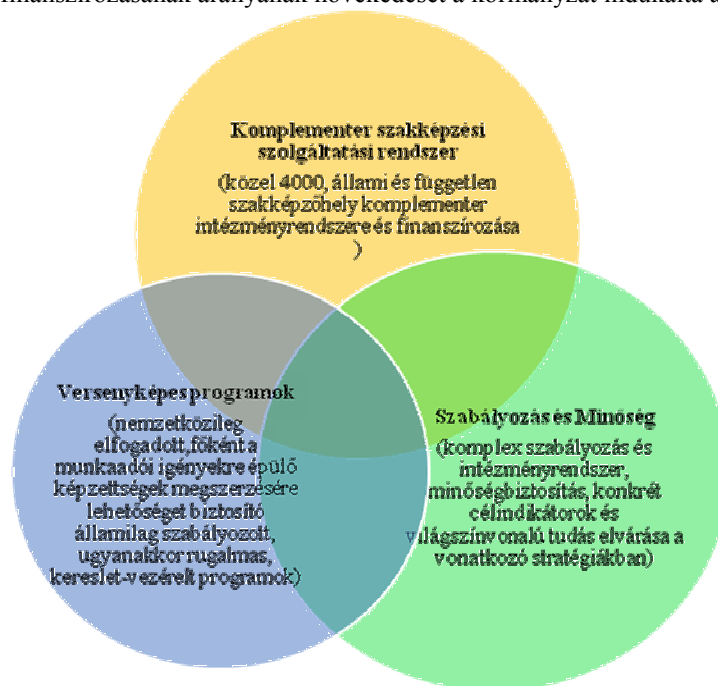
1. ábra: Rugalmas és átjárható képzési rendszer Az Egyesült Királyságban
 Forrás: saját szerkesztés a CEDEFOP és a British Council dokumentumai alapján.

Komplementer intézményrendszer és közös finanszírozás a versenyképes szak- és felnőttképzésért

A versenyképes képzési rendszert a mindenkor angol kormányzat a már említett kiegészítő intézményi struktúrán, programokon és finanszírozáson keresztül kívánja megvalósítani. A finanszírozásra jellemző, hogy a felsőfokú képzési programok pénzügyi háttérét 78%-ban közfinanszírozásból, 22%-ban magántőkéből fedezik. Ez a 10 évvel korábbi arányokhoz képest

²⁶Forrás: VET in Europe - Country Report 2013, CEDEFOP-Refemet United Kingdom, 2014.

a magánfinanszírozás erősödését jelenti (mintegy 10%-kal, forrás: OECD, Education at a glance, 2013.) A magánfinanszírozásának arányának növekedését a kormányzat indukálta a 2005-ben



2.ábra: A szakképzés rugalmas és komplementer rendszerének modellje az Egyesült Királyságban

Forrás: saját szerkesztés.

A rugalmas és keresletre épülő képzési rendszer egyik alapfeltétele a minősítések és képesítések egységes rendszere. Ennek felelős hatósága a Qualifications and Curriculum Authority (Minősítési és Képesítési Hatóság), amely az OFQUAL szervezettel együttműködve a nemzetközi megfelelést és a kapcsolódó vizsga-szabályozási keretfeltételeket biztosítja a programokhoz. Kiemelt szerepű a Kereskedelmi és Iparkamara (London Chamber of Commerce and Industry) Vizsgabizottsága (LCCI), amely mintegy 100 országban kínál szakképzési programokat és kapcsolódó képesítéseket. A minősített szakképzési programok átlátható és kereslet-orientált rendszerét az ún. Ágazati Tanácsok biztosítják, így külön Tanácsa van az egészségügyi, az autóipari, az építőipari, az energetika és erőforrás-gazdálkodási, az igazságügyi, a logisztikai, a kereskedelmi, a szociális, a pénzügyi, az informatikai, a közszolgálati, stb. szektorális szak- és felnőttképzési programoknak. A Tanácsok általában a magán és az állam szféra együttműködésével jöttek létre, adományok, minimális közfinanszírozás és jelentős magántőke bevonásával. A Tanácsok szervezeti keretét többnyire vállalkozás adja (limited company), hiszen piaci szereplőként termékeket és szolgáltatásokat kínálnak a képzési piacon. A szak- és felnőttképzési programok mellett kutatások, minősítések és egyeztetések meghatározó szereplői.

1.táblázat: Az Egyesült Királyság oktatási-képzési rendszerének intézményi áttekintése

	policy maker/döntéshozó szervezetek, hatóságok	képzés-minősítési testületek	szabályozó és felügyeleti szervek	képzőhelyek
Egyesült Királyság	-Oktatási Minisztérium (DfE) –Vállalkozás-fejlesztésért, Innovációért és Képzésért felelős Minisztérium (BIS) -Skócia Kormánya - Wales Kormánya /Oktatásért és Képzésért Felelős Minisztérium (Department of Education and Skills) - Észak-Írország Oktatási Minisztériuma illetve Munkaügyi Minisztériuma(DE, DEL)	Ágazati Tanácsok (SSCs for National Occupational Standards -NOS) -Foglalkoztatási és Képzési Tanács (UKCES) -Minősítő testületek - Nemzeti Gyakorlati Program Szolgálat (NAS)	-OFQUAL -Office for Standards in Education, Children's Services and Skills (Ofsted) -QCA -Szakmai testületek -Skót Minősítési Testület (SQA) - HEIs - Skót Minőségbiztosítási Ügynökség (QAA -felsőoktatási területen) - DfES, Estyn (Wales) - CCEA, ETI (Észak-Írország)	-Szakképzést biztosító középiskolák (Modern Secondary Schools) -Felső-középfokú középiskolák (6th Forms Schools) - Harmad-szintű főiskolák (Tertiary Colleges) (Skócia) -Tovább-képzési intézetek (FE Colleges) - Felsőoktatási intézmények (Higher Education) - Független képzőhelyek - Önkéntes és magán-képzőhelyek(Észak-Írország)

Forrás: saját szerkesztés a CEDEFOP REFERNET-ben tárolt információi és éves jelentése alapján, http://ecctis.co.uk/ReferNet/resources/UK_2013_CR_Final.pdf.

<p>National Institute of Adult Continuing Education – NIACE Promotes the study and general advancement of adult continuing education in England and Wales www.niace.org.uk</p>	<p>Universities and Colleges Admissions System – UCAS Provides a clearing system for British applicants to higher education www.ucas.ac.uk</p>
<p>Learndirect The national e-learning network www.ufi.com</p>	<p>British Council The UK's international organisation for educational opportunities and cultural relations www.britishcouncil.org/learning.htm</p>
<p>Association of Colleges – AOC – England Represents member colleges www.aoc.co.uk</p>	<p>National Skills Academies Actual or virtual skills academies in a variety of occupational sectors charged with defining and exemplifying good practice www.nationalskillsacademy.gov.uk</p>
<p>Association of Northern Ireland Colleges – ANIC Represents member colleges www.anic.ac.uk</p>	
<p>Association of Scottish Colleges – ASC Represents member colleges www.ascol.org.uk</p>	
<p>Association of Further Education Colleges in Wales Represents member colleges www.fforwm.ac.uk</p>	
<p>Association of Learning Providers – ALP Represents member voluntary and private sector training providers www.learningproviders.org.uk</p>	

3.ábra: Szak- és felnőtt-képzőhelyeket tömörítő szakmai szervezetek Nagy-Britanniában

Forrás: www.britishcouncil.co.uk.

További meghatározó szereplője a képzési szektornak a Képzőhelyek Szakmai Szövetsége; az Association of Learning Providers szervezet. A Tanácsokkal egyetemben a gyakornoki programok szervezésének legfontosabb szereplői, hiszen főként a magánszektor, a munka világát képviselik és szervezik a munkáltatók igényeire épülő képzéseket. A stratégiai egyeztetést a különböző aktorok között, az 1921-ben alapított Angol Felnőttképzési Intézet utódja a Nemzeti Felnőttképzési Intézet képviseli az intézményrendszerben megvalósítóként. Az intézet maga is azt a partnerséget képviseli, amit az angol képzési rendszer a gyakorlatban megvalósít: nem kormányzati szervként, önkéntes tagságon alapul, működését a tagok által, a különböző tagszervezetekből egyenlő eséllyel jelölt és választott elnökség biztosítja. A NIACE-ben hatóságok, állami- és magánképzőhelyek, egyetemek, munkáltatók, civil szervezetek és magánzemélyek együttműködése valósul meg tagságukon keresztül.

2. táblázat: Szakképzőhelyek száma az Egyesült Királyságban, 2013.

Szakképzési programokat indító intézmények	Független képzőhelyek	Középiskolák	Harmad-szintű főiskolák	Felső-középfokú intézmények	tovább-képzési intézetek	felsőoktatási intézmények
Anglia, Wales, Észak-Írország	3400			121	240	
Skócia			14			
Összesen	3775					

Forrás: http://ecctis.co.uk/ReferNet/resources/UK_2013_CR_Final.pdf

A brit modell és a gyakorlati megvalósítás sikereit jelzi, hogy 2011-ben, a jelenlegi stratégia megvalósításának felülvizsgálatakor²⁷ javuló statisztikák jelennek meg a kormányzati értékelésben és az OECD 2013-as tanulmányában egyaránt (Education at a Glance, OECD, 2013.) A sikerek összefoglalása röviden:

- 2011-ben, mintegy 9%-kal többen tanultak felsőfokon, mint tíz évvel korábban (bázis: 2000)
- 10 év alatt átlagosan 10%-kal nőtt a magántőke részvétele a képzési programok finanszírozásában
- a szakképzésben és kombinált gyakornoki programban résztvevők számát 5 év alatt szignifikánsan sikerült növelni, különös tekintettel a 19 éven felüliekre

	2004/5	2005/6	2006/7	2007/8	2008/9	2009/10 provisional
Age: 16	42,600	33,200	33,200	33,300	29,600	28,800
17	38,000	33,300	35,800	36,400	33,000	39,800
18	32,000	32,500	36,200	37,300	36,400	45,100
19-24	75,100	75,200	78,600	90,150	84,700	111,500
25+	400	300	300	27,200	55,900	49,500
16-18 as % total	60	57	57	48	41	41

5. ábra: A gyakornoki programban résztvevők száma és aránya 2004 és 2010 között az Egyesült Királyságban

Forrás: OECD, 2013.

²⁷Review of the Vocational Education – the Wolf Report, Department of Education, UK Government, Alison Wolf, 2011.

A közös finanszírozás innovatív kezdeményezései a szakképzésben 2012-ben a kormányzat létrehozta az Oktatás Finanszírozó Ügynökséget (Education Funding Agency (EFA)) azzal a céllal, hogy a 3 és 19 éves kor közötti oktatási programok fenntartását és fejlesztését támogassa. A Skills Funding Agency ezzel szemben a felnőttképzés-szakképzés finanszírozásának állami szerve Angliában. Ezzel a 2013/14-es tanévben egy új, átláthatóbb és egyszerűbb támogatási rendszert vezetett be a kormányzat, amellyel a programok rugalmasságát és a hallgatók érdekeit kívánja szolgálni.

Az iskola-rendszerű szakképzés javarészt továbbra is államilag támogatott, de a munkahelyi képzések, a speciális szakértői és ügynökségi képzések finanszírozásában megnövekedett a magántőke aránya. A korábbi szabályozással szemben ettől a képzési évtől bizonyos képzőhelyek(pl. műszaki főiskolák, stúdiók, akadémiák, magán képzőhelyek) direkt kormányzati támogatása megnövekedett a helyi hatósági támogatásokkal szemben. Skóciában a Higher Education Funding Council (a Skót Finanszírozási Tanács) az oktatás- képzés-, kutatás-finanszírozás meghatározó testülete. A finanszírozást többnyire a helyi hatóságokon keresztül bonyolítja a kormányzat. A tagországokban finanszírozási kérdésekben mindenütt a legfőbb döntéshozó az oktatásért és képzésért felelős minisztérium. Az aktuális finanszírozási modellt az Ágazati Tanácsokkal egyeztetetten alakítja ki a kormányzat. Az igény-vezérelt szakképzés alapelveinek érvényesítése érdekében a kormányzat különböző célcsoport-specifikus ösztönzőket épített be a rendszerbe. Pl. Small Employer Incentive – kisvállalkozások gyakorlati programjának támogatása, Growth and Innovation Program – támogatás azon foglalkoztatóknak, akik támogatják munkavállalóik innovációs szakképzési programokba való bekapcsolódását, YES– a húzóágazatokban működő vállalkozások egy meghatározott összegű támogatást kapnak a foglalkoztatás első évében, ha speciális szakképzésben vesz részt fiatal teljes munkaidős foglalkoztattuk.

Szakképzés és a gazdasági növekedés: a Wolf Jelentés sarokpontjai

A gazdasági növekedés és versenyképes tudás elvárásának célrendszerét képviseli a 2011-ben megjelentetett kutatáson alapuló Wolf Jelentés²⁸ is, amely az angol szakképzési rendszer felülvizsgálatát foglalja össze. A Jelentés az illetékes minisztérium kérésére Alison Wolf és csapata készített azzal a céllal, hogy a gyenge pontokat feltárja, míg a gazdasági növekedés és jólét tekintetében sikeres gyakorlatokat megerősítse a kormányzat.

A britek többsége már 16 éves kora előtt részt vesz valamilyen szakképzésben, így a szakképzés minősége prioritás a brit kormányzat számára, hiszen azon keresztül a társadalom széles rétegeire van hatással. Éppen ezért a jelentés egyik leglényegesebb tanulsága, hogy sem a 16 éves kor előtti sem a 16-19 éves kor közötti szakképzési programok minősége nem érte el minden esetben a kívánt szintet, és ez ma is igaz, habár jelentős változás történt az elmúlt három évben. Az előbbi esetén probléma, hogy a rövid programok többnyire nem járultak hozzá a tanulók valódi fejlődéséhez, míg a 16-19 éves kor közötti képzésekkel szemben az egyik legnagyobb elvárás nem teljesült, hogy a tanulóknak, mint potenciális munkavállalóknak munkapiaci esélyeit jelentősen javítsák. További probléma, hogy a szakképzési rendszerbe belépők több, mint 50%-ának angol és matematikai képzettsége illetve tudása nem volt megfelelő 2011-ben, ami jelentősen meghatározta későbbi előrehaladásukat. Alison Wolf professzor a szakképzési programok kialakítása során ezeknek a főbb kihívásoknak a kezelését elengedhetetlennek tartja, és deklarálja a jelentésben, hogy az állampolgárok egyenlő esélyeinek megteremtése a legfontosabb célja a szakképzés terén érvényesítendő javaslatoknak.

A Wolf Jelentés szakképzési rendszerre vonatkozó javaslatainak prioritásai (2011)

²⁸ A kutatás során mintegy 400 megkérdezett véleményét használták fel, alapvetően a 14-19 éves korosztály számára elérhető szakképzési programok felülvizsgálata és intézkedési tervének kialakítása céljával.

1. A 14-16. évesek számára elérhető programok kialakítása során elsődleges szempontként a munkapiaci igények fokozott figyelembevételére, ehhez kapcsolódóan a szereplők egyeztetésének összefogására és a továbbtanulási esélyek javítására kell kísérletet tenni.
2. Meg kell teremteni a személyre szabott és valós információkon alapuló karrier tanácsadás lehetőségét, hogy mindenki megalapozottan hozhasson döntést, amikor képzési programot és szakmát választ. Ennek az információs, statisztikai háttérét is ki kell alakítani és hozzáférhetővé kell tennie a megfelelő intézményeknek.
3. A komplex és olykor bonyolult brit képzési rendszer egyszerűsítésére van szükség az európai és nemzetközi szabványok mentén, beleértve a jogszabályi háttér letisztítását, a kontraproduktív struktúrák hatékonyá tételét és a költséghatékonyabb szervezeti háttér és eljárások kialakítását.

A prioritásokat Wolf professzor 27 intézkedési javaslatra bontotta le, amelyet akciótervént érvényesített a kormányzat 2012-től. Az akciótervben foglaltak teljesülésének nyomonkövetése céljával 2013 novemberében a brit kormány közzétette az ún. Wolf Recommendations Progress Report-ot²⁹, azaz a Wolf Report előrehaladási jelentését. Összességében az intézkedések megvalósítása sikeresnek mondható és várhatóan 2016 őszére befejeződik az akcióterv végrehajtása.

Konklúzió

Az elmúlt 3 évben az Egyesült Királyság kormányzati szervei és oktatás-képzésben érintett szakmai testületei újrafogalmazták a 2020-ig tartó időszakra vonatkozó stratégiai elképzeléseiket, amelyek középpontjában a világszínvonalú tudásra épülő versenyképes gazdaság víziója áll. A képzés-finanszírozás innovatív kezdeményezései és a képzési programok piaci igényekhez való igazítása a legfőbb intézkedései az időszaknak. Az Egyesült Királyság szakképzési politikája és gyakorlata ezek alapján a következő alapelvek érvényesítésére törekszik manapság:

- Közös és megosztott felelősség vállalása (állami és magán-szektor)
- A gazdasági értéket teremtő tudás és kompetenciák fejlesztése
- kereslet-vezérelt programok kialakítása
- rugalmasság és piaci igények követésére való képesség
- meglévő struktúrák hatékony kihasználása

A gazdasági növekedést, versenyképességet szolgáló, értékteremtő és hatékony szakképzés rendszerének célkitűzése illetve alkalmazott gyakorlatai más tagállamoknak, így hazánknak is mintaként szolgálhatnak.

Irodalom

- FAIRLY, J. (1996): Vocational Education and Training Reform in Scotland, Towards a Strategic Approach, Scottish Educational Review
- LEITCH REVIEW OF SKILLS (2006) : Prosperity for all in the global economy – world class skills – Final Report, HM Treasury.
- RAHMAN, FAZALUR (2011): A Comparative Study on Vocational Training Structure of Pakistan with British and German Model, International Journal of Business and Social Science, 2011., Vol 2, No. 1.
- REVIEW OF THE VOCATIONAL EDUCATION (2011) – the Wolf Report, Alison Wolf, Department of Education, UK Government.

²⁹ Wolf Recommendations Progress Report, Department of Education, UK Government, November 2013.

VET IN EUROPE - COUNTRY REPORT 2013 (2014). CEDEFOP-Refernet United Kingdom.
http://ecctis.co.uk/ReferNet/resources/UK_2013_CR_Final.pdf

VOCATIONAL EDUCATION WOLF RECOMMENDATIONS PROGRESS
REPORT(NOVEMBER, 2013), Department of Education, UK Government.

VOCATIONAL EDUCATION AND TRAINING IN THE UK (2005): CEDEFOP Panorama
Series, Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities.

WEST, ANNE AND YOLEN (2010): Market-oriented school reform in England and Finland,
2010., Educational Studies

<http://www.learningandperformanceinstitute.com/userfiles/files/pdf/training%20top%2050%202013.pdf>